

SENSURVEILEDNING

Emnekode og navn PSY2015/PSYPRO4315 Utviklingspsykologi II 7,5 SP	Semester / År / Eksamenstype H-19, hjemme-eksamen (1 uke)
Oppgave	
<p>Merk at kandidaten skal svare på EN av to oppgaver:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beskriv ulike teorier/modeller/perspektiver som kan belyse omsorgsgiveres betydning for barn og unges utvikling og drøft relevant empiri. <i>Describe different theories/models/perspectives that can illustrate the importance of caregivers for the development of children and young people —and discuss relevant empirical data.</i> 2. Drøft hvorvidt og hvordan sosio-emosjonell utvikling i barneårene kan ha betydning for tilpasning i ungdomsårene. <i>Discuss whether and how socio-emotional development in childhood can have an impact on adaptation during adolescence.</i> 	
Eksamenskrav og relevant pensumlitteratur	
<p>Felles for begge oppgaver</p> <p>Det skal vurderes hvorvidt kandidaten (1) har tilegnet seg utviklingspsykologisk kunnskap fra forskningsartikler og håndbokskapitler, og (2) kan reflektere nyansert og kritisk over utvalgte problemstillinger, og med utgangspunkt i en utviklingspsykologisk forståelsesmodell. Karakteren skal angi hvordan kandidaten mestrer dette (prestasjonens nivå). Kandidaten gis frihet til hvordan å avgrense oppgaven, men med bakgrunn i pensum forventes en momentrik og nyansert besvarelse. Ekstern litteratur er ikke forventet, men kan gjerne benyttes. Ekstern litteratur skal primært ha samme vitenskapelige nivå som pensum. Merk at studentene (3. semester) har begrenset erfaring med akademisk essay. Deler av pensum berører dessuten statistikk og metode som studentene ennå ikke har kjennskap til (og noe er på ekspertnivå slik som meta-analyser). I slike tilfeller kan det ikke forventes at studentene har annet enn helt overordnet kunnskap.</p> <p>Utover det som er skissert av retningslinjer for denne hjemmeeksamenen bør en god karakter (C) gis til besvarelser som viser god oversikt over emnerelevant litteratur og jevnt god forståelse av den utviklingspsykologiske forståelsesmodellen. Besvarelsen må videre inkludere relevante begreper, teorier og empiri, men kan vise tidvis svakheter når det gjelder presisjon og evne til analytisk anvendelse av kunnskapen. For høyeste karakter (A) bør besvarelsen være gjennomgående presis og nyansert og vise betydelig selvstendighet og analytisk anvendelse. For lavere karakterer må oppgaven ha betydelige svakheter i form (f.eks lengde på oppgaven eller uklar struktur) og/eller innhold (f.eks. mangelfull/misvisende kunnskap eller utelatelse av helt sentrale momenter).</p> <p>Ad 1.</p> <p>Oppgaven spiller på et kjernetema i dette emnet; hvordan vi kan forstå betydningen av det nære miljøet for barnets utvikling. Kandidaten må vise noe av det teoretiske mangfoldet ved f.eks å dra inn klassisk teori som omtaler foreldrenes betydning slik som tilknytningsteori (<i>Cassidy, 2016</i>), og/eller nyere teori/modeller som spesifiserer foreldreatferden i form av mentalisering (<i>Zeegers et al., 2017</i>) eller foreldres «meta-emosjons-filosofi» (<i>Katz et al., 2012</i>), og samtidig trekke inn fokuset på barnets medfødte karakteristika (<i>Belsky & Pluess, 2016</i>) og/eller hvordan kultur kan påvirke foreldrene som igjen påvirker barna (<i>Miller et al., 2002</i>). Kandidaten må videre – der det er mulig - gi eksempler på empiri som svekker/støtter disse perspektivene og gjerne da drøfte hvorvidt det er motsetninger mellom teoriene/ modellene/ perspektivene som adresseres. Eksemplene på relevant empiri er mange og inkluderer f.eks <i>Becht et al. (2017)</i> (som viser at påvirkningen i ungdomsalder går vel så mye andre veien (fra ungdom til forelder)); <i>Groh et al. (2017)</i> (som indirekte sier noe om betydningen av foreldrene ved å demonstrere gjennomgående effekt av tilknytning, men samtidig at effektene synes å være av beskjeden til moderat størrelse); <i>Belsky &</i></p>	

Pluess (2016) (som viser hvordan betydningen av foreldrene kan variere som følge av barnets genetik/temperament), og *Miller et al. (2002)* (som demonstrerer at kulturforskjeller kan ha betydning for hvorvidt foreldre - bevisst eller ubevisst – er opptatt av å fremme barns selvbilde).

Ad 2.

Sosio-emosjonell utvikling er et vidt begrep. Groh et al. (2017) inkluderer sosial kompetanse, eksternaliserende og internaliserende symptomer og temperament. Emosjonsregulering (Viddal et al., 2017), generell emosjonell kompetanse (Katz et al., 2012) og evne til å inngå i nære relasjoner (Cassidy, 2016) er andre eksempler. Ved hjelp av utvalgt teori og empiri skal kandidaten synliggjøre hvorvidt tidlige utviklingsutfall innenfor dette domenet (f.eks. evne til å forstå og bearbeide egne emosjoner) kan hemme/fremme hvordan barnet tilpasser seg på et senere utviklingsnivå; ungdomstiden. Det er videre sentralt å nevne noe av det som karakteriserer utvikling i ungdomstiden. Dette kan være altifra samtidfaktorer (som økt eksponering for pornografi (Peter & Valkenburg (2016)) og oppvekst i en globalisert verden (Fuligni og Tsai, 2015)) til psykososiale faktorer (som personlig identitet (McAdams, 2015); seksualitet (Russell & Fish, 2016) og autonomi (Allen & Loeb, 2015)) til bio-kognitive endringer (Schulman; 2016; Skoog et al. 2016). Oppgaven spiller på en stor del av pensumlitteraturen, men kandidaten må selv antyde mulige koblinger da pensum ikke nødvendigvis gir direkte empiriske svar på problemstillingen. Koblingene kan være teoretisk begrunnet (f.eks Pitmann et al 2011) eller empirisk begrunnet (f.eks Bect et al., 2017). eksempler på koblinger kan være betydningen av å føle seg trygg for senere å kunne utvikle autonomi (Allen & Loeb, 2015) og identitet (McAdams et al., 2015) betydningen av et tydelig selvbilde for å utvikle gode relasjoner med jevnaldrende (Becht et al. 2017); eller tidlig erfaring med å mestre egne emosjoner i lys av at ungdomstiden synes å være preget av et umodent kognitivt kontrollsystem kombinert med forhøyet emosjonell aktivering (Shulman et al. 2016).

Pensum

Perspektiver på utvikling

Belsky, J., & Pluess, M. (2016). Differential susceptibility to environmental influences. In D. Cicchetti (Ed.), *Developmental psychopathology: Developmental neuroscience* (3rd ed., pp. 59-106). Hoboken, NJ, US: John Wiley & Sons Inc.

Miller, P. J., Wang, S-h., Sandel, T. & Cho, G. E. (2002). Self-Esteem as Folk Theory: A Comparison of European American and Taiwanese Mothers' Beliefs, *Parenting*, 2, 209-239.

Samspill og tilknytning

Cassidy, J. (2016). The nature of the child's ties. In J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.). *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (3rd ed., pp. 3-24). New York: Guilford Press.

Fearon, P., & Belsky, J. (2016). Precursors of Attachment Security. In J. Cassidy, & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of Attachment: Theory, research, and clinical applications* (3rd ed., 291-313). New York: Guilford Press.

Groh, A. M., Fearon, R. M. P., van Ijzendoorn, M. H., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Roisman, G. I. (2017). Attachment in the early life course: Meta-analytic evidence for its role in socioemotional development. *Child Development Perspectives*, 11, 70-76.

Katz, L. F., Maliken, A. C., & Stettler, N. M. (2012). Parental Meta-Emotion Philosophy: A Review of Research and Theoretical Framework. *Child Development Perspectives*, 6, 417-422.

Viddal, K. R., Berg-Nielsen, T. S., Belsky, J., & Wichstrøm, L. (2017). Change in attachment predicts change in emotion regulation particularly among 5-HTTLPR short-allele homozygotes. *Developmental Psychology*, 53, 1316-1329.

Zeegers, M. A. J., Colonnese, C., Stams, G. J. M., & Meins, E. (2017). Mind matters: A meta-analysis on parental mentalization and sensitivity as predictors of infant-parent attachment. *Psychological Bulletin*, 143, 1245-1272.

Selvet, identitet og autonomi

Allen, J. P., & Loeb, E. L. (2015). The Autonomy-Connection Challenge in Adolescent–Peer Relationships. *Child Development Perspectives*. 9(2), 101-105.

Becht, A. I., Nelemans, S. A., van Dijk, M. P. A., Branje, S. J. T., Van Lier, P. A. C., Denissen, J. J. A., & Meeus, W. H. J. (2017). Clear Self, Better Relationships: Adolescents' Self-Concept Clarity and Relationship Quality with Parents and Peers Across 5 Years. *Child Development*, 88, 1823-1833.

Fivush, R. & Zaman, W. (2015). Gendered Narrative Voices: Sociocultural and Feminist Approaches to Emerging Identity in Childhood and Adolescence. In K. C. McLean & M. Syed (Eds). *Identity Development Across the Lifespan. The Oxford Handbook of Identity Development* (pp. 33-52). Oxford: Oxford University Press.

Fuligni, A. J., & Tsai, K. M. (2015). Developmental Flexibility in the Age of Globalization: Autonomy and Identity Development Among Immigrant Adolescents. *Annual Review of Psychology*, 66, 411-431.

McAdams, D. P., & Zapata-Gietl, C. (2015). Three Strands of Identity Development across the Human Life Course: Reading Erik Erikson in Full. In K. C. McLean & M. Syed (Eds). *Identity Development Across the Lifespan. The Oxford Handbook of Identity Development* (pp. 81-92). Oxford: Oxford University Press.

Pittman, J. F., Keiley, M. K., Kerpelman, J. L., & Vaughn, B. E. (2011). Attachment, identity, and intimacy: Parallels between Bowlby's and Erikson's paradigms. *Journal of Family Theory & Review*, 3, 32-46.

Tenåringshjernen, pubertet og seksualitet

Golden, R. L., Furman, W., & Collibee, C. (2016). The risks and rewards of sexual debut. *Developmental Psychology*, 52, 1913–1925.

Peter, J., & Valkenburg, P. M. (2016). Adolescents and Pornography: A Review of 20 Years of Research. *Journal of Sex Research*, 53, 509-531.

Russell, S. T., & Fish, J. N. (2016). Mental health in lesbian, gay, bisexual, and transgender (LGBT) youth. *Annual Review of Clinical Psychology*, 12, 465-487.

Shulman, E.P., Smith, A.R., Silva, K., Icenogle, G., Duell, N., Chein, J., & Steinberg, L. (2016). The dual systems model: Review, reappraisal, and reaffirmation. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 17, 103–117.

Skoog, T., Bayram Ozdemir, S., & Stattin, H. (2016). Understanding the Link between Pubertal Timing in Girls and the Development of Depressive Symptoms: The Role of Sexual Harassment. *Journal of Youth and Adolescence*, 45, 316-327.

Anbefalt litteratur

Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist*, 32, 513-531.

Gıgdem Kagitçibasi (2007). *Family, Self, and Human Development Across Cultures: Theory and Applications* (2nd ed., pp. 165-203). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum 2007.

Faircloth, C., & Murray, M. (2015). Parenting: Kinship, Expertise, and Anxiety. *Journal of Family Issues*, 36, 1115–1129.

Sameroff, A. J. (2009). The transactional model. In A. J. Sameroff (Ed.), *Transactional model of development: How children and contexts shape each other* (pp. 3-32). Washington DC: American Psychological Association.

Sroufe, L. A. (2013). The Promise of Developmental Psychopathology: Past and Present. *Development and Psychopathology*, 25, 1215-1224.

Faglærer / oppgavegiver

Navn: Kristine R. Viddal (kristine.viddal@ntnu.no)

Sted / dato: Trondheim 31.10.19